

ความมั่นคงทางด้านอาหาร หมายถึง

การเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชนในประเทศ อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมตามความต้องการ ตามวัย เพื่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งการมีระบบการผลิตที่เกื้อหนุนรักษาความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติ หรือเกิดภัยพิบัติ สาธารณภัย หรือการก่อการร้าย อันเกี่ยวเนื่องจากอาหาร (พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551) มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีอาหารเพียงพอ (Food Availability)
มีอาหารเพียงพอในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม
2. การเข้าถึงอาหาร (Food Access) มีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร/ อาหารที่มีคุณภาพ โดยการผลิต ซื้อขาย แลกเปลี่ยน
3. การใช้ประโยชน์จากอาหาร (Food Utilization)
ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและถูกต้องตามหลักโภชนาการ
4. เสถียรภาพด้านอาหาร (Food Stability)
มีอาหารเพียงพอตลอดเวลา ไม่มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนอาหารเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ปรึกษา :	นายวุฒิชัย ชินวงศ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
นางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล
ผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรกร
กองพัฒนาเกษตรกร
เรียบเรียง :	กลุ่มพัฒนาแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตรกร
กองพัฒนาเกษตรกร
บรรณาธิการ :	นางสาวพนิดา ธรรมสุริรักษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นายสุรนนท์ หล้าริ้ว
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ออกแบบ :	นายเรืองเดช ศรีวัฒน์
นายช่างศิลป์ปฏิบัติงาน
กลุ่มศิลปกรรมส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
จัดพิมพ์ :	กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พิมพ์ที่ :	กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ปีที่พิมพ์ :	พ.ศ. 2563 พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 5,000 แผ่น

แผ่นพับที่
ปี 2563

7

การสร้างความมั่นคง ด้านอาหาร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน

โดยดำเนินงานในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/ เกษตรกรในพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหารทั้ง 77 จังหวัด ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความมั่นคงด้านอาหารของตนเอง

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs)
2. กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)
4. กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2579
5. กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

ความสำคัญของความมั่นคงด้านอาหาร

1. ครัวเรือนเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้
2. ช่วยลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนอาหารเมื่อเกิดวิกฤตต่าง ๆ
3. ส่งเสริมการมีสุขภาวะที่ดีในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

หลักการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร

ส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ด้วยองค์ความรู้ด้านเคหกิจเกษตร โดยมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นเป้าหมายและกลไกในการดำเนินงาน ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเองของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร ทั้ง 77 จังหวัด

กระบวนการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร

1. สร้างกระบวนการเรียนรู้ จัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์พื้นที่/ จัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหาร/ คัดเลือกครัวเรือนต้นแบบ

3. สร้างแหล่งอาหารที่มีคุณภาพ แปลงรายบุคคลและแปลงรวมของชุมชน/ วางแผนการใช้ประโยชน์/ ส่งเสริมการ/ บริโภคที่ถูกหลักโภชนาการ แลกเปลี่ยนและเก็บสำรองอาหารและเมล็ดพันธุ์

2. ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและด้านเคหกิจเกษตร

4. สรุปลและขยายผล สรุปลบทเรียนเพื่อวางแผนต่อยอด/ ครัวเรือนต้นแบบขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียง/ เชื่อมโยงเครือข่าย

ผลการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2558 – พ.ศ.2562)

1. พื้นที่ดำเนินการ จำนวน 368 จุด ในพื้นที่ 77 จังหวัด มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 10,570 ราย
2. ช่วยลดรายจ่าย - เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรเฉลี่ย ครัวเรือนละ 500 – 1,000 บาทต่อเดือน
3. เกิดครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ จำนวน 1,072 ครัวเรือน และขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 1,642 ครัวเรือน
4. เกิดกองทุนในการดำเนินกิจกรรมสร้างความมั่นคงด้านอาหารของชุมชน จำนวน 184 กองทุน

ผลที่เกิดขึ้นต่อครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

1. มีอาหารคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการ
2. มีการใช้ประโยชน์จากอาหารได้อย่างคุ้มค่า
3. มีสุขภาวะที่ดี
4. ลดการพึ่งพาจากภายนอก
5. มีการสำรองอาหารและเมล็ดพันธุ์ยามฉุกเฉิน

